

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

Fractievoorzitter:
G. Wilders

Aan de heer Prof. Dr. R.H.A. Plasterk
Verkenner

Den Haag, 29 november 2023

Geachte heer Plasterk,

De PVV-fractie hecht er zeer aan dat de uitkomst van de vorige week gehouden Tweede Kamerverkiezingen ook zijn weerslag krijgt in de formatie en het nieuwe landsbestuur.

De PVV heeft - net als NSC en BBB – fors gewonnen. De PVV is bovendien met afstand de grootste fractie geworden in de nieuwe, volgende week te beëdigden, Tweede Kamer. Dat is een belangrijk politiek feit dat in een parlementaire democratie niet zonder gevolgen mag blijven.

Wij willen dan ook heel graag (mede)verantwoordelijk dragen in het landsbestuur en menen daar ook een ruim politiek mandaat voor te hebben gekregen van de kiezer. Een op de vier Nederlandse kiezers, bijna tweeënhalf miljoen mensen, hebben de PVV hun stem toevertrouwd. Op de thema's asiel en immigratie, koopkracht en bestaanszekerheid, zorg, wonen en veiligheid zullen forse stappen moeten worden gezet om problemen op te lossen en een begin te maken aan het herstel van het vertrouwen van burgers in de politiek.

Ik zou u willen vragen de fractievoorzitters van PVV, NSC, BBB en VVD, zo snel als redelijkerwijs mogelijk, formeel dan wel informeel, bij elkaar te brengen om te praten over mogelijke samenwerking, en de inhoudelijke voorwaarden daarvoor. Bij voorkeur om te komen tot een meerderheidskabinet, subsidiair een minderheidskabinet. Samenwerken en compromissen sluiten om het land te besturen en problemen van mensen op te lossen is wat Nederland nu van ons verwacht en blijkens representatieve peilingen ook de voorkeur heeft van een zeer grote meerderheid van de kiezers van *alle* vier genoemde partijen.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID

Fractievoorzitter:
G. Wilders

De PVV-fractie zou ook na deze korte verkennersfase willen voorstellen te laten onderzoeken of een meerderheids- of minderheidskabinet met de partijen PVV, VVD, NSC en BBB mogelijk is. Onderzocht kan worden voor welke vorm het meeste draagvlak is, en of er voldoende programmatisch-inhoudelijke overeenkomsten zijn om de onderhandelingen te beginnen.

Ik wens u veel succes met uw belangrijke werkzaamheden en ben te allen tijde beschikbaar voor nader overleg.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Geert Wilders

Voorzitter Tweede Kamerfractie Partij voor de Vrijheid (PVV)

Den Haag, 29 november 2023

Geachte heer Plasterk,

De verantwoordelijkheid voor het formatieproces berust bij de grootste fractie in de Tweede Kamer. Gelet op de verkiezingsuitslag ligt die verantwoordelijkheid thans bij de PVV, die zal moeten onderzoeken op welke wijze een kabinet gevormd kan worden dat kan rekenen op voldoende steun in de Tweede Kamer.

De democratische rechtsstaat vormt het fundament van de Nederlandse samenleving. De afgelopen jaren is de rechtsstaat in toenemende mate onder druk komen te staan. Een nieuw kabinet heeft naar onze stellige overtuiging de opdracht de democratische rechtsstaat te verdedigen en te versterken. Daarom mag een kabinet nooit bijdragen aan het normaliseren, legitimeren of faciliteren van ideeën die de rechtsstaat ondermijnen, laat staan voorstellen doen die op gespannen voet staan met de democratische rechtsstaat of rechtsorde. Dit is des te urgenter, nu er hierover grote zorgen leven in de samenleving, zorgen die worden gedeeld door de fractie van GroenLinks-PvdA.

In hun verkiezingsprogramma's en publieke uitingen volhardden partijen als PVV en FvD in het afwijzen van onze democratische waarden, het uitsluiten van minderheden en het ondermijnen van de instituties die onze democratische rechtsstaat dragen. Geen enkele bezweringsformule kan dit ongedaan maken. Om die reden is de fractie van GroenLinks-PvdA niet bereid tot politieke samenwerking met de PVV en FvD, in welke vorm dan ook. Dit standpunt hebben wij voor de verkiezingen duidelijk gemaakt en consequent uitgedragen. Kiezers mogen van politici verwachten dat zij na de verkiezingen dezelfde standpunten uitdragen als ervoor.

Vanuit het parlement zal GroenLinks-PvdA blijven werken aan herstel van vertrouwen. Daarvoor is het nodig dat we mensen bestaanszekerheid bieden, onze welvaart eerlijk delen en de klimaatcrisis voortvarend aanpakken. Daarbij mogen kiezers erop rekenen dat GroenLinks-PvdA te allen tijde en onder alle omstandigheden de democratische rechtsstaat zal verdedigen als deze ter discussie wordt gesteld of wordt aangevallen.

Hoogachtend,

Frans Timmermans

Den Haag, 29 november 2023

Geachte heer Plasterk,

Afgelopen woensdag heeft de kiezer gesproken en daarbij een duidelijke voorkeur uitgesproken voor een centrumrechtse coalitie. Anderhalf miljoen mensen hebben de VVD hun vertrouwen gegeven, maar wij hebben ook tien zetels verloren. Dat heeft geleid tot reflectie op onze rol. Wij hebben ons de vraag gesteld hoe we in dit nieuwe politieke landschap, voor onze kiezers en iedereen in Nederland het meeste voor elkaar kunnen krijgen. Wij zijn ervan overtuigd dat dat het beste kan door vanuit de Tweede Kamer een centrumrechts kabinet mogelijk te maken.

Wij adviseren de verkenner een coalitie te onderzoeken bestaande uit PVV, NSC en BBB. Deze partijen hebben voldoende basis om gezamenlijk in zowel Tweede als Eerste Kamer steun te kunnen vergaren. Een nieuwe omgang tussen Kabinet en Kamer is een gedeelde wens van de politiek. Daarbij past de wens van de VVD om vanuit de Kamer zo'n coalitie mogelijk te maken. We zijn graag bereid te praten over een vorm van constructieve samenwerking. De precieze constructie en op welke thema's is wat de VVD betreft onderwerp van gesprek. Wij gaan graag aan tafel om afspraken daarover op papier vast te leggen.

De VVD ziet raakvlakken met deze partijen op thema's als het substantieel terugdringen van migratie, de betaalbaarheid van het leven voor middengroepen (denk aan de portemonnee en een betaalbaar huis), het belang van ondernemers en een stabiel en voorspelbaar (financieel) overheidsbeleid. Afhankelijk van de gekozen vorm van samenwerking kan dat ook breder of juist beperkter zijn.

Basisprincipes voor het mogelijk maken van een coalitie zijn voor ons in elk geval de volgende zaken. Ten eerste het beschermen van de waarden van de rechtsstaat. Ten tweede het bewaken van degelijke overheidsfinanciën, zoals u van ons gewend bent, met als doel het structureel terugdringen van het overheidstekort tot onder de Europese normen, zodat de rekening niet wordt doorgeschoven naar de volgende generatie. Ten derde het behouden en verder versterken van onze internationale economische en veiligheidspositie in de wereld en onze positie binnen internationale organisaties zoals de NAVO en de EU.

Concluderend: De VVD adviseert u een coalitie te verkennen van PVV, NSC en BBB. De VVD heeft de wens om deze coalitie mogelijk te maken en er constructief mee samen te werken vanuit de Kamer. Wij zijn bereid te bespreken hoe deze samenwerking en het vastleggen van afspraken daarover het beste vormgegeven kan worden.

De VVD ziet een centrumlinkse coalitie niet als een logisch gevolg van deze verkiezingen. Een dergelijke coalitie zal de VVD niet mogelijk maken vanuit de Tweede Kamer, noch eraan deelnemen.

Met vriendelijke groet,

Dilan Yeşilgöz - Zegerius

Den Haag, 29 november 2023

Geachte heer Plasterk,

Op 22 november 2023 vonden er Tweede Kamerverkiezingen plaats. Nieuw Sociaal Contract (NSC) kreeg bij deze verkiezingen het vertrouwen van ruim een miljoen kiezers en werd de vierde partij. Graag beantwoorden wij langs deze weg uw vragen over onze interpretatie van de verkiezingsuitslag, over de richting die wij als partij willen volgen en over de mogelijkheden die wij zien voor politieke samenwerking ten behoeve van een nieuw te vormen kabinet.

Duiding van de verkiezingsuitslag

De fractie van NSC constateert dat de PVV een overtuigende verkiezingsoverwinning heeft geboekt. Daarnaast hebben ook NSC, GroenLinks/PvdA en BBB een fors aantal zetels gewonnen. De huidige coalitiepartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie verloren hun meerderheid en hebben samen nog maar 41 zetels. De kiezer heeft een duidelijk signaal afgegeven. Veel mensen hebben genoeg van een politiek die wegkijkt van de serieuze problemen waarmee zij in hun dagelijks leven te maken hebben en niet bij machte is die op te lossen. De overheid stond niet naast zijn inwoners en schond soms zelfs hun grondrechten, zoals bij het toeslagenschandaal en de aardbevingen in Groningen. Regio's buiten de Randstad voelen zich genegeerd. Voor veel mensen is de verkiezingsuitslag vooral de hoop dat zij eindelijk gehoord worden. Al met al interpreteren wij de verkiezingsuitslag als een roep om een einde te maken aan de naar binnen gerichte bestuurscultuur waarbij, mede door het ontbreken van checks en balances, besluiten genomen zijn die burgers geschaad hebben in plaats van geholpen.

Inzet Nieuw Sociaal Contract

Wij beschouwen het als onze opdracht om vanuit de nieuwe politieke realiteit constructief bij te dragen aan een nieuw sociaal contract tussen overheid en samenleving. Een nieuwe regering moet de reële zorgen van mensen serieus nemen en een verbindende rol spelen in de samenleving. De fractie van NSC is bereid om medeverantwoordelijkheid te nemen voor het landsbestuur, maar zal alleen steun geven aan een regering die:

- Werkt op basis van de Grondwet en daarmee de grondrechten waarborgt (zoals godsdienstvrijheid, vrijheid van meningsuiting, censuurverbod), de grenzen van de democratische rechtsstaat bewaakt en in woord en daad zoekt naar verbinding in de samenleving;

- Internationale verdragen en rechterlijke uitspraken respecteert, onder meer over klimaat en mensenrechten;
- Kan rekenen op een vruchtbare samenwerking met de Tweede en Eerste Kamer, zodat de regering slagvaardig kan zijn;
- Met voorrang werkt aan hervormingen op het gebied van goed bestuur (hoofdstuk 1 van ons programma). Hierbij horen ook regels omtrent de integriteit en transparantie van politici en de structuur van politieke partijen;
- Forse maatregelen neemt met het oog op de bestaanszekerheid, aanpak van de wooncrisis en een houdbare migratie;
- De internationale reputatie van Nederland bewaakt en effectief kan opereren op het internationale toneel, in het bijzonder in de Europese Raad en bij bilaterale samenwerking met landen binnen en buiten de Europese Unie.

Politieke samenwerking

Het ligt voor de hand om eerst met alle partijen te verkennen of en onder welke voorwaarden een parlementaire meerderheidsregering kan worden gevormd, waarvan de PVV als grootste partij deel uitmaakt. Het verkiezingsprogramma van de PVV bevat standpunten die naar ons oordeel in strijd zijn met de Grondwet. Kamerleden en ministers zweren bij de aanvaarding van hun ambt trouw aan de Grondwet en beloven dat zij de grondrechten van alle inwoners en de democratische rechtsstaat zullen waarborgen. Wij hebben in de afgelopen maanden consequent uitgesproken dat wij geen concessies doen aan deze principes. Hier trekken wij een harde grens.

Wij constateren dat de heer Wilders heeft gezegd dat hij de betreffende standpunten van zijn partij 'in de ijskast' wil zetten. Maar de betekenis hiervan is niet helder. Wat is dan nu de status van het PVV-verkiezingsprogramma? Hoe zeker kunnen we er van zijn dat Kamerleden en eventuele bewindspersonen zich in hun uitingen en bij stemmingen zullen houden aan de (Grond)wet, mede gelet op de uitspraak dat deze standpunten 'in het DNA' van de partij zitten? En wat betekent de uitspraak van de heer Wilders dat een regering met de PVV er zal zijn 'voor alle Nederlanders'? In de ogen van de NSC-fractie moet er eerst helderheid komen over de vraag of en hoe de PVV een verbindende rol gaat spelen in de samenleving en in een mogelijk samenwerkingsverband. Wij vinden het van belang dat de PVV eerst ondubbelzinnig aangeeft welke omstreden punten uit haar verkiezingsprogramma niet langer actueel zijn en vanuit welke bestuurscultuur en uitgangspunten de partij de komende jaren een constructieve bijdrage wil leveren aan het landsbestuur.

Daarnaast zien wij ook politiek-inhoudelijk veel obstakels om met de PVV tot overeenstemming te komen. Zo vinden wij het van belang dat Nederland civiele en militaire steun blijft geven aan Oekraïne, verwerpen wij speculaties over een Nextit en hechten wij aan financiële degelijkheid. Wel zien we raakvlakken op punten als houdbare migratie, bestaanszekerheid en landbouw/voedselzekerheid. Op het gebied van volkshuisvesting, klimaat en energie, financieel-economisch beleid, onderwijs, regionaal beleid en platteland/stikstof zien wij veel overeenkomsten met de programma's van BBB, CDA en VVD. Als het gaat om

bestaanszekerheid en een toegankelijke gezondheidszorg zien wij raakvlakken met de SP, ChristenUnie en GroenLinks/PvdA. Maar bij de keuzes op het gebied van onder meer economie, overheidsfinanciën en belastingen is de afstand met vooral GroenLinks/PvdA erg groot.

Vervolgproces

Al met al ziet de NSC-fractie nu geen basis om onderhandelingen te starten met de PVV over een meerderheidsregering of een minderheidsregering.

Indien het vormen van een parlementaire meerderheidsregering met de PVV op basis van de verkenning en het vervolgproces niet mogelijk blijkt, dan komen varianten in beeld zoals een minderheidsregering met partijen die de PVV niet hebben uitgesloten (VVD, BBB), een zakenkabinet of een extraparlamenteair kabinet. In deze laatste varianten is er sprake van een lossere band tussen regering en Tweede Kamer. In ons verkiezingsprogramma staat dat wij een voorstander zijn van een dergelijk vernieuwend bestuursmodel.

Bij het vormen van een regering zal bovendien niet alleen aandacht moeten zijn voor de politieke verhoudingen in de Tweede Kamer, maar moet ook rekening gehouden worden met de samenstelling van de Eerste Kamer. Een coalitie van louter rechtse partijen heeft geen meerderheid in de Eerste Kamer. De uitdagingen waar Nederland voor staat zijn groot en vragen om een slagvaardig kabinet. Het is van belang om al op voorhand na te gaan hoe het draagvlak voor een nieuwe regering en het te voeren beleid kan worden verbreed.

Het valt daarom te overwegen om als volgende stap in het formatieproces twee informateurs aan te stellen die bij *alle* fracties inventariseren wat de centrale opgaven in de komende jaren zijn. Deze nadere verkenning moet een helder beeld opleveren van prioriteiten, beleidsvoorkeuren en mogelijke meerderheden per thema. Ook moet duidelijk worden welke oplossingen er binnen de Grondwet en internationale verdragen mogelijk zijn. De rol van informateur zou vervuld moeten worden door kandidaten met een goed begrip voor het maatschappelijk onbehagen en gevoel voor politieke en bestuurlijke verhoudingen. Desgewenst kunnen wij kandidaten voordragen.

Wij wensen u veel succes en wijsheid toe bij het afronden van uw verkenning.

Namens de fractie van Nieuw Sociaal Contract,

Pieter Omtzigt

D66

Den Haag, 30 november 2023

Geachte heer Plasterk,

Op 22 november ging Nederland naar de stembus. Volgens de voorlopige uitslag winnen de PVV en NSC ongeveer 20 zetels ten opzichte van vorige keer. De PVV wordt daarmee de grootste fractie, op enige afstand gevolgd door GL-PvdA en de VVD.

Voor D66 betekenden deze verkiezingen een harde klap. Hoewel wij trots zijn op de resultaten van de afgelopen jaren en op onze campagne, is het evident dat D66 nu een flink aantal zetels verliest. In de coalitievorming past ons een bescheiden rol. Dat maakt D66 niet minder strijdbaar. Juist nu zullen wij ons in de Tweede Kamer met nieuwe energie onverminderd inzetten voor meer klimaatactie, beter onderwijs, een eerlijker economie in een land waar iedereen erbij hoort.

Nu de PVV de grootste partij is geworden, zijn zij aan zet. Het behoeft weinig betoog dat veel onderdelen van het extreme PVV-gedachtegoed indruisen tegen de idealen van D66. De PVV wil stoppen met al het klimaatbeleid en wil moskeeën en korans verbieden. De partij pleit voor een Nexit en wil de steun aan Oekraïne beperken. Zelf heeft Geert Wilders als partijleider stelselmatig beroeps- en bevolkingsgroepen beschimpt en beledigd. Hij werd door de rechter veroordeeld voor zijn minder Marokkanen-uitspraak, noemde journalisten 'tuig van de richel' en vergeleek transgenders met dieren. Op geen van deze uitspraken is hij ooit teruggekomen. Met zijn uitspraken over rechters, het parlement en de onafhankelijke media ondermijnt hij het gezag van de instituties die de basis vormen van onze democratische rechtsstaat.

D66 staat juist voor een Nederland waarin iedereen gelijke rechten heeft, iedereen zichtbaar zichzelf kan zijn en waarin we elkaar met open vizier tegemoet treden. Een land met een weerbare en veerkrachtige democratische rechtsstaat. Een land dat stevig verankerd is in de Europese Unie en een sterke internationale oriëntatie heeft. Een land waarin bestaanszekerheid het vangnet is en onderwijs de springplank. Een land dat ambitieus werkt aan het stoppen van de klimaatcrisis om zo een toekomstbestendige economie te creëren. Een land dat de Nederlandse natuur beschermt door de stikstofuitstoot snel fors terug te brengen. Dat zo boeren perspectief geeft en ruimte maakt om voldoende woningen te kunnen bouwen. Een land dat bij al deze opgaven vertrouwt op de wetenschap. Sinds 2006 is D66 dan ook duidelijk: politiek van intolerantie krijgt van ons nooit de ruimte. Wij gaan niet deelnemen aan een coalitie waar de PVV onderdeel van uitmaakt.

De realiteit is dat de kiezer rechtse partijen een meerderheid heeft gegeven. De VVD heeft de afgelopen zomer de deur naar een kabinet met de PVV opengezet. Met deze koerswijziging hebben zij naar onze waarneming bijgedragen aan het electorale succes van de PVV. We adviseren u daarom te verkennen of een coalitie met daarin de grootste partijen van rechtse signatuur (PVV, VVD, BBB, NSC) kans van slagen heeft.

Met vriendelijke groet,

Rob Jetten
Fractievoorzitter D66

Colmschate, 30 november 2023

Betreft: de toekomst van Nederland

Geachte heer Plasterk, beste Ronald,

Allereerst bedankt dat u de taak op zich genomen heeft om als verkenner voor een nieuwe coalitie op te treden.

Bij BBB staan burgers en het landsbelang voorop. Ons land moet geheeld worden. De vele crisissen vragen om een oplossing. En snel. Daarnaast hebben wij de plicht om recht te doen aan de verkiezingsuitslag waarin Nederland een duidelijk signaal heeft gegeven, met een meerderheid voor een centrumrechtse regering. BBB vindt het onbestaanbaar dat partijen op voorhand al blokkades opwerpen en roepen VVD en NSC op om met PVV en BBB aan tafel te gaan. Om te bespreken welke openingen gevonden kunnen worden, om te komen tot een eerste stap richting het formatieproces.

Zo'n eerste gesprek is géén formatiegesprek maar een onderlinge verkenning. Als je op X (voorheen Twitter) met elkaar kunt discussiëren, kun je dat ook aan tafel. Sterker nog: de tafel verdient de voorkeur.

De uitslag van de verkiezingen op 22 november wordt in het land breed ervaren als een reactie op de aanpak van 'de overheid' van grote vraagstukken. Veel burgers ervaren dat de overheid daar te weinig of de verkeerde antwoorden op heeft en merken onvoldoende dat de overheid er voor hen is. En dat moet anders.

Wij hebben dat signaal van de kiezers wel begrepen. En we geven daaraan gehoor via bovenstaande oproep. Een groot deel van de inwoners van Nederland voelt zich nu al genegeerd. Wij wijzen er op dat de burgers in Nederland ons hebben gekozen en betalen. Dit staat bij BBB altijd voorop. We zijn bereid ons in te zetten om de overheid slagvaardiger, effectiever, rechtvaardiger en transparanter te maken. Want dit is een belangrijke tijd. De komende tijd zoeken we nadrukkelijk over de volle breedte de samenwerking. Dus ook met de samenleving als geheel.

Wij zijn er voor alle inwoners van Nederland en vinden dan ook dat alle inwoners van Nederland, binnen de grenzen van onze rechtsstaat, democratie en conform artikel 1 van de Grondwet, het recht hebben om te zijn wie ze zijn en te geloven wat ze geloven en niet geloven. Daar staan wij voor.

De kiezer heeft gesproken. BBB is klaar om verantwoordelijkheid te nemen en daarom wil BBB zich tot het uiterste inzetten om deel te nemen aan een te vormen kabinet en zo recht te doen aan de verkiezingsuitslag. Maar uiteraard niet ten koste van alles. Onze kernwaarden en ons verkiezingsprogramma vormen onze leidraad.

Deze tijd vraagt niet om woorden maar om daden. Het land besturen is geen spel. Wie spelletjes wil spelen doet dat maar aan de keukentafel. Hier gaat het om het landsbelang, met de burger op de eerste plaats. Natuurlijk is BBB ook benieuwd naar welke handreikingen de heer Wilders wil doen in woorden en daden, maar dit hoort wat ons betreft thuis in vervolggesprekken die na de verkenning plaats moeten vinden en niet eenzijdig vooraf, zoals NSC nu voorstelt. Wij zijn bereid om, na deze verkenning, coalitieonderhandelingen te voeren. Wij sluiten niemand bij voorbaat uit.

Wij zien echter ook de zorgen die bij velen leven over de rechtsstatelijkheid van een toekomstige samenwerking. Wij stellen dan ook voor om, nog tijdens deze verkenningsfase, als PVV, VVD, NSC en BBB met de verkenner om tafel te gaan zitten. En hier de zorgen die er bij partijen leven, in alle openheid te bespreken. Om samen als eerste stap te komen tot een zogenaamd fractievoorzitters-manifest, waarin wij afspraken maken over de grenzen die de rechtstaat en grondwet ons kunnen meegeven.

Eerder is op deze manier succesvol gewerkt bij de coalitievorming in Flevoland. De volgende stap is dan onder die door de vier partijen opgestelde afspraken, verder te praten over de inhoud van een regieakkoord op hoofdlijnen. Dat is dan de start van het formatieproces, niet eerder.

BBB neemt graag verantwoordelijkheid en doet dat al in heel Nederland. Wij zitten met 7 volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer en 16 senatoren in de Eerste Kamer. In de provincies werken 137 statenleden en 18 gedeputeerden keihard aan een beter Nederland. In 10 van de 12 provincies doen wij dat in coalities met partijen vanuit alle kanten van het politieke spectrum. Onze 118 waterschap bestuurders werken aan veiligheid en schoon drinkwater. In 16 van de 21 waterschappen doen we dat ook in coalities vanuit het dagelijks bestuur.

Tot slot: bij BBB staan burgers en het landsbelang voorop. Partijpolitieke en -strategische spelletjes moeten stoppen. De kiezers hebben op 22 november hun vertrouwen in onze handen gelegd. Ons land moet geheeld worden. De vele crisissen vragen om een oplossing. Nederland is helemaal vastgelopen en dat moet worden vlot getrokken. En snel.

Met vriendelijke groet,

Namens de Tweede Kamerfractie BBB

Caroline van der Plas, fractievoorzitter

Den Haag, 30 november 2023

Geachte heer Plasterk,

Allereerst wil ik u hartelijk danken voor uw bereidheid om op te treden als nieuwe verkenner. Het proces is pas net van start, maar doordat de heer van Strien al zo direct in het proces weer terug moest treden, loopt het vertrouwen van mensen in de politiek verdere deuken op. Het vertrouwen in de politiek is al historisch laag. Mensen voelen terecht dat de politiek er niet meer voor hen is en niet meer in staat is om problemen op te lossen.

Uit de verkiezingsuitslag van 22 november is een duidelijke winnaar gekomen, namelijk de PVV. Het is wat ons betreft dan ook logisch dat het initiatief voor een kabinetsformatie bij hen ligt. Daarnaast zijn er 3 partijen met meer dan 20 zetels. Wat de SP-fractie betreft zijn zij als eerste aan zet in de onderhandelingen voor een nieuw kabinet.

Gezien de verkiezingsuitslag voor de SP past ons bescheidenheid en deelname aan een regering ligt daarom niet voor de hand. Er zijn daarnaast grote fundamentele inhoudelijke verschillen met deze grote partijen, die deelname aan een kabinet voor ons geen realistische optie maken. Natuurlijk is de SP altijd bereid om in gesprek te gaan.

Voor de SP staat vast, ongeacht onze rol, dat de rechtsstaat, de grondrechten en de internationale verdragen altijd moeten worden gerespecteerd. Veel mensen zijn door het toeslagenschandaal en de aardbevingsellende in Groningen kapot gemaakt en hebben daarom alle reden om de overheid niet meer te vertrouwen. Het laatste wat we nodig hebben is een nieuw kabinet dat het niet zo nauw neemt met grondrechten of de spelregels voor een eerlijke overheid die er voor mensen is.

In de nieuw gekozen Tweede Kamer lijken meerderheden te zijn voor sociale maatregelen. Wij willen graag met iedereen samenwerken om het minimumloon naar 16 euro te verhogen, de huur en energie betaalbaar te maken, te investeren in onze zorg, ziekenhuizen te behouden, meer zorg in het basispakket te krijgen, mensen een koopkrachtig pensioen te geven, een referendum mogelijk te maken en zorgbuurthuizen te bouwen door het hele land. Veel Nederlanders hebben hun stem gegeven aan deze sociale maatregelen. Zonder een dichtgetimmerd regeerakkoord wordt hiervoor ook ruimte aan de Tweede Kamer gelaten. De fractie van de SP is zeer bereid om vanuit die plek deze maatregelen mogelijk te maken en wij zullen hier zeker zelf ook volop initiatief toe nemen.

Tot slot willen we meegeven dat in een rijk land als Nederland bezuinigen op de publieke sector geen optie mag en kan zijn. We moeten stoppen met zaken aan de markt laten die regulering nodig hebben voor ons algemeen belang. We dienen de solidariteit in de samenleving te organiseren en de fundamentele ongelijkheid in ons land en kapitalistische systeem aan te pakken. De overheid moet een bondgenoot zijn van mensen met een gelijke toegang tot kennis, macht en recht.

Ik zie uit naar ons gesprek en wens u veel succes.

Met vriendelijke groet,

Lilian Marijnissen
Fractievoorzitter SP

Den Haag, 30 november 2023

Geachte heer Plasterk, *beste Ronald,*

In deze brief geef ik u graag namens de CDA-fractie in de Tweede Kamer onze zienswijze op de te volgen stappen voor de formatie van een nieuw kabinet, op een wijze die recht doet aan de verkiezingsuitslag van woensdag 22 november.

Het CDA is van mening dat gezocht moet worden naar een stabiele meerderheidscoalitie in de Tweede Kamer. De partijen die het grootst zijn geworden (PVV, GL/PvdA, VVD, NSC), zijn nu aan zet om verkennende gesprekken te voeren en te onderzoeken welke coalities mogelijk zijn die op een stabiele meerderheid in het parlement kunnen rekenen.

Op deze partijen rust een grote en zware verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor een stabiel bestuur van ons land en een politiek antwoord op de grote vraagstukken van deze tijd, zoals bestaanszekerheid, klimaat, migratie, de democratische rechtsstaat, de geopolitieke situatie en het woningtekort.

Het CDA zal, zoals eerder aangegeven, niet deelnemen aan een coalitie met de PVV, ook niet in een gedoogconstructie. Wij vinden dat de PVV de democratische rechtsstaat, de grondrechten die daarin verankerd zijn en het daarbij horende democratische ethos onvoldoende respecteert en in de praktijk brengt.

Gegeven de uitslag van de verkiezingen past het CDA een rol in de oppositie. Als een verantwoordelijke partij zullen wij, ook vanuit deze rol, invulling geven aan het mandaat dat we ontvingen van onze kiezers door altijd op een constructieve wijze het goede te zoeken, in het algemeen belang. Wij zullen voorstellen op inhoud beoordelen en de samenwerking zoeken met andere partijen.

Met hoogachting,

H. Bontenbal

Den Haag, 30 november 2023

Geachte heer Plasterk,

Niet alleen de wereld, maar ook de rechtsstaat staat in de fik. Bij de vorige formatie was het voor de Partij voor de Dieren volstrekt helder dat het respecteren van de democratische rechtsstaat de absolute politieke en morele ondergrens moest zijn. En dat het een zeer zorgwekkend teken was dat volksvertegenwoordigers überhaupt op die vanzelfsprekendheid moesten wijzen. We benadrukten dat wat ons betreft alleen een regering gevormd kon worden met partijen, voorvrouwen en -mannen die de rechtsstaat volledig onderschreven. De droeve conclusie is dat het kabinet Rutte IV dat schrikbarend achteloos heeft nagelaten. Kijk bijvoorbeeld naar hoe dat kabinet met de stikstofuitspraak van de Raad van State is omgegaan. Toen de kleinste coalitiepartij er niet meer tegen kon en wél een rode lijn trok en daadwerkelijk de rechtsstaat als politieke en morele ondergrens handhaafde om te zeggen 'tot hier en niet verder', blies een cynische VVD het kabinet op om over de rug van vluchtelingen campagne te voeren.

Het was spuuglelijke machtspolitiek gedreven door cynisch partijpolitiek eigenbelang. De Partij voor de Dieren is dan ook niet verbaasd dat wanneer de grootste coalitiefractie op deze manier onze democratie afsERVEERT, partijen vervolgens de verkiezingen winnen die nog nihilistischer en, derhalve, destructiever zijn. Je oogst wat je zaait.

De Partij voor de Dieren maakt zich grote zorgen over de aanvallen op onze rechtsstaat en onze vrije, open samenleving, zeker gelet op die andere grote crises waar we voor staan. Deze crises zijn de afgelopen tweeënhalf jaar groter in plaats van kleiner geworden. De opwarming van de aarde gaat sneller, de natuurcrisis dendert voort en veel mensen in Nederland kunnen geen woning vinden of de eindjes aan elkaar knopen. De gevestigde politiek, de laatste dertien jaar onder leiding van de VVD, heeft geweigerd om de problemen op te lossen. In plaats daarvan heeft de VVD ervoor gekozen om gebruik te maken van de oudste truc uit het boekje: mensen tegen elkaar uitspelen om te verhullen dat je zelf de crises rond zorg, bestaanszekerheid en wonen in hoge mate hebt veroorzaakt.

Daar zien we nu de gevolgen van. De partij waarvan zondebokpolitiek de rode draad in alle standpunten is, is de grootste geworden. Een partij zonder partijdemocratie, die de rechtstaat ondermijnt en die moslims en vluchtelingen tot tweederangsburgers degradeert. Een partij met een partijleider die journalisten die onwelgevallige dingen opschrijven uitmaakt voor tuig, die de Russische dictator Vladimir Poetin een bondgenoot heeft genoemd en die de Nederlandse rechtspraak ondermijnde door het over een 'nep-rechtbank' te hebben.

De dieren, het klimaat en de natuur hebben echter geen enkele boodschap aan de uitslagen van deze verkiezingen. En ook voor de beginselen van de rechtsstaat doet de uitslag er niet toe. De Partij voor de Dieren-fractie wijst erop dat in een democratische rechtsstaat niet alleen het aantal stemmen telt dat door verschillende kiezers is uitgebracht. Ook het beschermen van de rechten van minderheden en de rechtsstaat als geheel hoort bij de nadrukkelijke taal van de volksvertegenwoordiging. Zó beziet de Partij voor de Dieren haar verantwoordelijkheid bij de formatie van nieuwe kabinetten. En dat blijkt harder nodig dan ooit. Iedereen in Nederland dient zich aan de Grondwet, onze andere

wetten en internationale verdragen te houden en zou dat ook als een vanzelfsprekendheid moeten uitdragen. Burgers moeten daarop kunnen vertrouwen.

De Partij voor de Dieren vindt dan ook dat ook bij deze verkenning het eerbiedigen en respecteren van de rechtsstaat een niet-onderhandelbare randvoorwaarde moet zijn. Dat betekent dat een kabinet slechts gevormd kan worden met partijen die rechterlijke uitspraken respecteren (zoals de stikstofuitspraak uit 2019), bindende internationale verdragen naleven (zoals het Klimaatakkoord van Parijs) en geen beleid voorstaan dat strijdig is met de Grondwet of hoger (internationaal) recht.

Een nieuw kabinet zou wat de Partij voor de Dieren betreft de volgende prioriteiten moeten hebben. Het in samenhang oplossen van de klimaat- en natuurgedreigde crisis en de daarbij onvermijdelijke forse krimp van het aantal dieren in de veehouderij. Ook de sociaaleconomische problemen waar veel mensen mee kampen moeten worden opgelost, zoals het gebrek aan woningen, een te laag inkomen om gewoon van rond te kunnen komen en zorg die voor veel mensen ontoegankelijk en onbetaalbaar is geworden. Het actief bestrijden van racisme en discriminatie zou ook een prioriteit moeten zijn.

Tot slot. We leven in een kanteltijd. Burgers moeten er in de kanteltijd op kunnen rekenen dat een nieuw kabinet het vertrouwen in de politiek herstelt en niet verder afbreekt. Burgers moeten erop kunnen rekenen dat een kabinet keuzes maakt die óók bestaanszekerheid in de toekomst veiligstelt. Een kabinet dat problemen niet oplost maar vooruitschuift, bagatelliseert of weghoont, zal vroeg of laat het deksel op de neus krijgen.

Esther Ouwehand, fractievoorzitter Partij voor de Dieren.

Den Haag, 30 november 2023

Geachte heer Plasterk, beste Ronald,

Het is met groot genoegen dat ik me via deze brief tot je richt. Je benoeming tot verkenner in dit formatieproces heeft me positief verrast, temeer daar ik - zoals je weet - je columns in De Telegraaf dikwijls met instemming lees en ik verwacht dat je - juist vanwege je achtergrond als (nota bene!) 'linkse' politicus - een frisse én verbindende wind kunt helpen brengen in Den Haag.

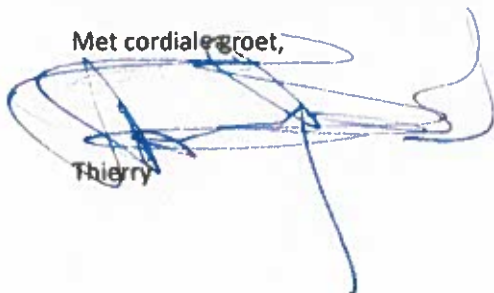
Forum voor Democratie ziet in de verkiezingsuitslag van 22 november j.l. een duidelijke roep vanuit de Nederlandse bevolking om een ándere politieke koers. De grote thema's waren immigratie, klimaatpolitiek en de daaraan verbonden oplopende kosten voor de bevolking, toenemende invloed van de Europese Unie op ons leven en in het algemeen een gevoel de 'greep' kwijt te zijn op het bestaan.

Hoewel onze partij natuurlijk niet tot de grote winnaars behoort, zijn wij niettemin zeer ingenomen met de uitslag. Het lijkt nu zaak de wens van de bevolking te vertalen in beleid - iets dat vanzelfsprekend alléén kan gebeuren indien er een kabinet kan worden gevormd.

Wij zullen - binnen onze beperkte mogelijkheden - doen wat we kunnen om de winnaar van deze verkiezingen aan een meerderheid te helpen. En we zien met grote belangstelling wat er waar zal blijken te zijn van allerhande verkiezingsbeloftes van VVD, NSC en BBB omtrent migratiebeperking, soevereiniteitsherstel en koopkrachtverbetering (waarmee impliciet immers wordt gesteld de onbetaalbare klimaatdoelen te willen relativeren).

Mocht er behoefte zijn aan onze ruimschootser dan zetels aanwezige expertise om bijvoorbeeld een of meerdere ministersposten te vervullen, dan zullen we daar evenmin voor terugdeinzen.

Met cordiale groet,

Thierry

SGP-fractie Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
070-318 3045
sgp@tweedekamer.nl
www.sgp.nl

Den Haag, 1 december 2023

Geachte heer Plasterk,

De uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer laat zien dat de kiezers in hoge mate het vertrouwen hebben verloren in het beleid dat gevoerd is door het (demissionaire) kabinet. De breed gevoelde onvrede en vervreemding hebben zich mede vertaald in winst voor partijen als de PVV, NSC en BBB. De ongekende verkiezingswinst van laatstgenoemde partij eerder dit jaar wees ook al in die richting. Een ruime meerderheid van de kiezers verkiest een centrumrechtse koers.

Tegen deze achtergrond ziet de SGP het verkennen van een centrumrechts kabinet als een voor de hand liggende keuze. Daarbij ligt het in eerste instantie in de rede om te verkennen of dat kabinet kan worden samengesteld uit bewindslieden namens de genoemde winnaars van de verkiezingen, aangevuld met de VVD. De laatstgenoemde partij verloor weliswaar aanmerkelijk, maar is met 24 zetels als derde partij getalsmatig nog steeds een factor van belang. Inhoudelijk past de VVD bij de beoogde centrumrechtse samenstelling.

De SGP geeft in overweging een of meer gezaghebbende informateur(s) te benoemen met brede bestuurlijke ervaring en gevoel voor het maatschappelijke krachtenveld. De informateur is bij voorkeur afkomstig uit een van de partijen die het kabinet moeten gaan dragen. Het doel moet daarbij zijn een stabiel kabinet dat kan rekenen op een vruchtbare samenwerking met de Staten-Generaal. Het herstel van vertrouwen in de overheid en het adresseren van de genoemde onvrede en vervreemding door het voeren van nuchter en realistisch beleid zijn een belangrijke opdracht voor dit kabinet.

De SGP-fractie wenst u en verdere betrokkenen bij het formatieproces wijsheid en Gods zegen toe bij de te nemen beslissingen.

Hoogachtend,

Chris Stoffer,
fractievoorzitter SGP

ChristenUnie

Den Haag, 1 december 2023

Geachte heer Plasterk, *beste Ronald*

In aanvulling op het gesprek dat wij vandaag hebben gevoerd, doe ik u hierbij ook het advies van de fractie van de ChristenUnie op schrift toekomen.

De uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen laat een duidelijke verschuiving zien die gevolgen zal moeten hebben voor de samenstelling van het nieuwe kabinet. In deze verkennende fase acht de fractie van de ChristenUnie het van belang vast te stellen welke combinatie van partijen met elkaar verkennende gesprekken kan voeren om te komen tot een stabiel kabinet dat op een vruchtbare samenwerking kan rekenen met de beide Kamers der Staten-Generaal. De fractie van de ChristenUnie ziet nu een belangrijke rol weggelegd voor partijen die flink groeien of tot de grootste partijen zijn blijven behoren. Deze partijen hebben daarmee het vertrouwen van veel kiezers gekregen en dragen nu een grote verantwoordelijkheid om het mandaat van de kiezer ook concreet vorm te geven in een nieuw kabinet dat aan de slag gaat met de grote opgaven in ons land.

De ChristenUnie ziet het als belangrijke opdracht voor een volgend kabinet om werk te maken van een zorgzame samenleving. Een samenleving waarin iedereen meetelt én meedoet. In de komende kabinetsperiode moet met vaart werk gemaakt worden van de enorme woningbouwopgave, van een economie die dienstbaar is aan mensen, van zorg voor de schepping, de bescherming van het leven, rust in het huishoudboekje en een eenvoudig, rechtvaardig en voorspelbaar belastingstelsel. De huidige geopolitieke ontwikkelingen vragen nadrukkelijk dat Nederland investeert in internationale gerechtigheid, als geloofwaardige en krachtige bondgenoot in Europa en de NAVO.

Het is de verantwoordelijkheid van een kabinet om te staan voor de rechtsstaat en de vrijheden die ons land kenmerken. Nederland is een land van minderheden gebouwd op de overtuiging dat onze democratische rechtsstaat eenieder bescherming biedt en de ruimte en vrijheid geeft voor verschil. De ChristenUnie zal, zoals eerder aangegeven, geen deel uitmaken of gedoogsteun geven aan een coalitie met partijen die in hun programma of uitingen dit voortdurend ter discussie stellen.

Gelet op de verkiezingsuitslag zien wij onze rol in de oppositie. Het is de verantwoordelijkheid van alle Kamerleden om het goede te zoeken voor de hele samenleving. Ook vanuit de oppositie zullen de leden van de ChristenUnie-fractie zo hun werk verrichten. Vanuit geloof en met het vertrouwen dat we van onze kiezers kregen blijft dat onze volle inzet: recht doen, vrede zoeken en hoop bieden.

De fractie van de ChristenUnie wenst u veel wijsheid toe bij het uitbrengen van uw advies.

Hoogachtend,

Mirjam Bikker
Fractievoorzitter ChristenUnie

Den Haag, 01-12-2023

Geachte heer Plasterk,

We leven in een tijd van veranderingen en de onzekerheid over de toekomst - en hoe die eruit komt te zien - is groot. Volt begrijpt dat veel mensen bezorgd zijn. Een gevoel van verlies, onbehagen en onveiligheid waait door ons land en over ons continent. Waar een politiek van verbeeldingskracht en vergezichten nodig was en is, wint de politiek van draagvlak volgen - in plaats van creëren - en van nostalgie en nationalisme.

Fundamentele oplossingen voor problemen als armoede en het woningtekort, zijn te lang vooruitgeschoven. De kansen die nestelen in de noodzaak tot verandering, zijn niet verzilverd. In plaats daarvan is aangestuurd op een politiek die zondebokken aanwijst. En daar los je niet één probleem concreet mee op. Zondebokpolitiek is een valse toverformule die samenlevingen verder splijt en niet vooruit brengt. Maar helaas werkt de formule wereldwijd; angst voor de ander wordt aangewakkerd en de ruimte voor populisme groeit.

De democratie en rechtsstaat staan steeds meer onder druk. Dit zien we ook in landen als Hongarije, Slowakije en Italië. Juist nu is het dan ook van cruciaal belang dat we in Nederland een beter voorbeeld geven; we moeten pal staan voor de bescherming van mensenrechten, voor onze rechtsstaat en voor waarden als integriteit en betrouwbaarheid. Zeker omdat onze veiligheid en die van andere Europese landen bedreigd wordt door Poetin.

Voor ons is vanzelfsprekend dat in een nieuwe coalitie geen partijen zullen deelnemen die idealen nastreven die in strijd zijn met de Grondwet en internationale verdragen. We waren en zijn hier glashelder over: wij zullen niet met de PVV in een coalitie stappen. Als Volt geloven we niet in de 'mildere toon' van de PVV. De anti-rechtsstatelijke voorstellen die de partij al bijna twintig jaar voorstaat zouden niet louter in de ijskast, maar permanent bij het grofvuil moeten worden gezet. De Volt-fractie zal de democratische rechtsstaat te allen tijde verdedigen en versterken.

De kiezer heeft bij de verkiezingen de PVV de grootste partij gemaakt. Daarmee is het aan de PVV om als eerste het voortouw in de formatie te nemen. Wij verwachten wel van de PVV en haar leider - tevens enige lid - dat zij ferm afstand nemen van ongrondwettelijke uitspraken en plannen, aanvallen op journalisten, politici en rechtbanken en het uitsluiten van hele bevolkingsgroepen.

Vervolgens kunnen NSC, BBB en de VVD gezamenlijk onderzoeken of er tot een stabiele meerderheidscoalitie gekomen kan worden die kan rekenen op een meerderheid in zowel de Tweede als Eerste Kamer. Drie van deze partijen hebben hun programma niet door laten rekenen. Volt dringt daarom aan op constante, robuuste toetsing van financiële haalbaarheid van plannen, tijdens de onderhandelingen, voor welke kabinetsvorm dan ook.

Volt past, gegeven de verkiezingsuitslag én onze principes, een rol in de oppositie. Volt zal zich vanuit de oppositie blijven inzetten voor het belang van een democratisch en verenigd Europa voor het oplossen van problemen. We zullen constructieve ideeën aandragen, ons inzetten voor maatschappelijke verbinding, de waarborging van grondrechten voor iedereen en werken aan herstel van vertrouwen in de politiek.

Volt vindt het belangrijk dat partijen duidelijke keuzes maken en dat ze daar transparant over zijn. Een nieuw akkoord zou in ieder geval moeten durven inzetten op:

- Het bewaken van de veiligheid van Europa - met militaire en financiële steun aan Oekraïne.
- Het versneld toewerken naar een klimaatneutraal en innovatief Europa.
- Het terugdringen van sociaaleconomische ongelijkheid, het bouwen van voldoende betaalbare woningen en gelijke kansen via onderwijs.

Jongeren en ouderen door heel Europa zijn de politiek van uitstellen en afschuiven zat. Zij organiseren zich om dit tij te keren. De keuzes die wij nu maken, zijn voor de komende generaties van groot belang. We hebben samen de opdracht om aan hen een gezondere, eerlijkere en veiligere wereld door te geven, op een rechtvaardige manier.

Volt verwacht dat een nieuw kabinet haar beleid aan die toekomstige Europese generaties zal toetsen. Dat een kabinet niet alleen het nu, maar ook morgen overweegt in haar beleid. Een nieuw kabinet dient dan ook voortvarend aan de slag te gaan, duidelijke keuzes te maken, verantwoordelijkheid te nemen en zo daadwerkelijk problemen op te lossen.

Met vriendelijke groet, namens de Volt fractie,

Laurens Dassen

Den Haag, 1 december 2023

Aan de heer Prof. Dr. R.H.A. Plasterk, verkenner

Geachte heer Plasterk,

Op 7 juli van dit jaar viel het kabinet-Rutte IV als gevolg van het onvermogen om de permanente migratiecrisis, met de hoge asielinstroom als meest urgente probleem, te beteugelen. Het onderwerp migratie speelde dan ook logischerwijs een prominente rol gedurende de verkiezingscampagne, evenals de gevolgen hiervan voor de Nederlandse samenleving in alle facetten. Maar ook andere grote zorgen domineerden de campagne, zoals de toenemende onbetaalbaarheid van het dagelijkse leven voor miljoenen Nederlanders, onder andere als gevolg van het huidige klimaat- en energiebeleid, en de hoge lastendruk voor werkenden en ondernemers.

De verkiezingsuitslag op 22 november was een glashelder antwoord op deze maatschappelijke problemen. De PVV werd met afstand de grootste partij van Nederland. Op basis van de voorlopige uitslag telt het (centrum)rechtse blok de komende regeerperiode honderd zetels. Nederland heeft opnieuw, en in sterkere mate dan ooit tevoren, rechts gestemd.

Wat JA21 betreft is de conclusie op basis van de verkiezingsuitslag helder: er moet een (centrum)rechts kabinet komen onder aanvoering van de PVV, waarbij vanuit programmatisch oogpunt, op basis van de verkiezingsuitslag en gelet op de verhoudingen in de Eerste Kamer de VVD, NSC en BBB voor de hand liggende coalitiepartners zijn. JA21 adviseert dan ook een combinatie bestaande uit in ieder geval deze vier partijen te onderzoeken, waarbij de voorkeur dient uit te gaan naar het meest stabiele samenwerkingsverband. Een aanzienlijke aanscherping van het huidige asiel- en migratiebeleid, lastenverlichting voor werkende Nederlanders en ondernemers en herziening van

het huidige klimaat- en energiebeleid dienen hierbij wat JA21 betreft centraal te staan. Voor wat betreft de inhoud merken de gezamenlijke fracties van JA21 in de Tweede en Eerste Kamer tot slot op dat na de verkiezingen van 22 november een duidelijke meerderheid in de Tweede Kamer tegen de spreidingswet is ontstaan. De spreidingswet zou in dat licht onderwerp van coalitieonderhandelingen moeten zijn, in plaats van zonder draagvlak door de Eerste Kamer gelooft te worden. Wij spreken daarom de nadrukkelijke wens en verwachting uit dat de behandeling van deze wet in de Eerste Kamer wordt aangehouden.

Met één zetel in de Tweede Kamer past JA21 bescheidenheid. In de Eerste Kamer kunnen onze drie zetels echter van doorslaggevend belang zijn voor een (centrum)rechtse coalitie. Wij zijn indien gewenst graag bereid verder te spreken over de manieren waarop wij deze kunnen ondersteunen.

Tot slot hechten wij eraan het volgende te benadrukken. De campagne draaide ook om het herwinnen van vertrouwen in een tijd waarin het vertrouwen in de politiek een dieptepunt heeft bereikt. Het wederom uitsluiten van de PVV en haar 2,5 miljoen kiezers zou in dat licht het slechtst mogelijke signaal zijn. JA21 roept alle betrokken partijen dan ook nadrukkelijk op om recht te doen aan de verkiezingsuitslag en een coalitie met de onbetwiste winnaar van de verkiezingen met de grootst mogelijke welwillendheid te verkennen.

Met vriendelijke groet,

Joost Eerdmans
Fractievoorzitter Tweede Kamerfractie JA21